PERIODICAL DIV.
NOV 21 1941
RECEIVED

50 LETNICO obhaja letos "Amerikanski Slovenec"

AMERIKANSKI SLOVENEC

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; P. S. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian Organizations)

NAJSTAREJŠI IN NAJBOLJ PRILJUBLJEN SLOVENSKI LIST V ZDRU. ENIH DRŽ. VAH AMERIŠKIH.

ŠTEV. (NO.) 224. CHICAGO, ILL., ČETRTEK, 20. NOVEMBRA — THURSDAY, NOVEMBER 20, 1941 LETNIK (VOL.) L.

Razgovori 'za vojno ali mir' - O stavki se še ukrepa

Japonski odposlanec se pogaja v Washingtonu

O razgovorih se trdi, da bodo odločilni, ali bo z Japonsko vojna ali mir. — Malo upanja se izraža za sporazum. — Japonska kaže, da ne namerava popuščati.

—o—

Washington, D. C. — Razgovori, ki se vrše te dni med zastopniki ameriške vlade in med posebnim japonskim odposlancem S. Kurusu, ki ga je poslala njegova vlada semkaj v ta namen, so baje skrajno napetega značaja, dasi obe stranki kažete na zunaj mirno lice. Trdi se namreč, da so to resnično odločilni razgovori, od katerih odvisi ali vojna, ali mir med obema deželama, in, da je tudi japonski odposlanec prišel semkaj z izrecnim poverilom svoje vlade, da izreče "zadnjo besedo".

Kurusu je imel v spremstvu tukajšnjega japonskega poslanika Nomura v torek svojo drugo konferenco z državnim tajnikom Hullom. Oba Japonca sta se nazam časnikarjem izrazila, da se vrše razgovori v "upapolni atmosferi" in, da sporazum ni izključen. Nomura je izrekel pri tem: "Zakaj so ameriški listi tako temnogledi? Mi imamo veliko upanje. Vi Amerikanci ste vedno v bojevitem razpoloženju. Zakaj toliko mislite na vojno?"

Dan preje sta Japonca obiskala predsednika Roosevelta in sta bila pri njem v konferenci nad eno uro. Vsi ti razgovori pa se vrše za zaprtimi vrati ter se o njih vsebini nič ne izve v javnost.

Kljub temu pa, da Japonci tukaj izražajo tako visoko upanje, se vidi malo izgledov, da bi res prišlo do sporazuma. S svojimi pripravami doma kaže namreč Japonska ves prej kakor pa kako voljo po popuščanju. Tako je v ponedeljek odobril japonski parlament nadaljnih 874 milijonov dolarjev v vojne svrhe; od vladnih osebnosti so se nato drugi dan izražale trditve, da ste armada in mornarica pripravljeni za vsak slučaj, in iz Indokine se je slišalo, da se pripravlja prostor tamkaj za nadaljnjih 50,000 japonskih vojakov.

Vse to jasno kaže, da ni pričakovati miru na Daljnjem vzhodu, in enako je pričakovati, da Amerika teh razvojev ne bo od strani mirno gledala.

NADALJNJIH 7 MILJARD

Predsednik apeliral za novo svoto za oboroževanje.

—o—

Washington, D. C. — Predsednik Roosevelt je naslovil na kongres zadnji ponedeljek apel za nakazilo nove ogromne svote denarja, namreč za nekaj več kot sedem miljard dolarjev. Ta svota se ima porabiti v razne armadne in mornariške svrhe in se pričakuje, da jo bo kongres brez posebnega obotavljanja odobril. S tem bodo nakazila za oboroževalne svrhe od lanskega julija naprej znesla svoto 66 miljard dolarjev. Komaj pred par tedni je bilo odobrenih šest miljard za lend-lease.

—o—

ANGLIJA KLIČE DEKLETA V VOJNO DELO

London, Anglija. — Iz delavskega ministerstva se je javilo zadnji ponedeljek, da bodo morala vsa dekleta od 20. do najmanj 25. leta zapustiti svoje delo, ako niso zaposlena na kakem bistveno potrebnem mestu, ter prevzeti kako delo za vojno. Njih sedanja, manj važna mesta imajo zavzeti omožene ženske.

—o—

ANGLIJA OMEJUJE BOŽIČNE DAROVE

London, Anglija. — Oblasti so v ponedeljek objavile, da letos ne bo dovoljeno, pošiljati kaka božična darila v Kanado, Novo Fundlandijo ali v tujezemske dežele. V druge dele imperija je dovoljeno poslati le nekatere predmete.

—o—

"ŠIRITE AMER. SLOVENCA"

IZJAVA ŠKOFOV OBSOJA KOMUNIZEM IN NACIZEM

Washington, D. C. — V posebni objavi, ki je bila prva te vrste, odkar je izbruhnila vojna med Nemčijo in Rusijo, so katoliški škofje v Zed. državah izrazili javno obsodbo proti komunizmu kakor proti nacizmu ter ju ožigosali kot "dve največji zli, ki bi uničili vse duhovne vrednosti." Obenem pa so izrazili tudi svarilo, da "krščanstvo stoji danes pred svojo največjo krizo, kar je cerkev izšla iz katakomb."

Ta izjava je sledila letni konferenci ameriških škofov, ki se je vršila tukaj zadnji teden, in jo je po njih naročilu izdala Narodna kat. dobrodelna konferenca.

Objava se problema glede pomoči za Rusijo ni dotaknila, pač pa se škofje izražajo, da z vsem srcem odobravajo "primerno obrambo naše dežele", apelirajo za narodno edinost ter obenem priporočajo molitev za predsednika in za kongres ter za vse, ki nosijo vladne odgovornosti v sedanjih težavnih dneh.

O nacizmu in komunizmu objava povdarja, da oba sistema zlorabljata svojo oblast nad življenjem svojih ljudi in, da niti prvi, niti drugi sistem ne razume in ne dovoljuje svobode v pravem krščanskem duhu.

NAZNANILO NAROČNIKOM

Zaradi narodnega praznika Zahvalnega dne ne bo izšla petkova številka našega lista.

—o—

POTOPITEV NEMŠKIH PODMORNIKOV OSTANE TAJNA

Washington, D. C. — Iz mornariškega departmenta se je že pred časom objavilo, da se ne bodo izdajale nikake informacije javnosti o tem, ako ameriška mornarica potopi kak nemški podmornik, češ, da negotovost, kaj se je zgodilo s tem in tem podmornikom, na Nemčijo bolj porazno vpliva, kakor pa ugotovitev, da je bil potopljen. V smislu tega sklepa se je izdala tudi ameriškim mornarjem, kot se je v ponedeljek objavilo, prepoved, da ne smejo o takih potopitvah črhniti besede niti svojim družinam. Ta prepoved se je objavila, ko je senator Wheeler razodel pismo nekega mornarja, v katerem je ta dejal, da je ameriška mornarica "v agresivnem vojevanju na Pacifiku in na Atlantiku". Neki drugi mornar pa je sporočil, da je bil od ameriških ladij na Atlantiku neki podmornik potopljen, dva pa ujeta.

—o—

DVA SMRTNA SLUČAJA

Chicago, Ill. — Te dni je preminul na svojem domu, 2213 So. Bell st., rojak Frank Tekavec, star 41 let. Zapušča ženo. Enako je umrl hrvatski rojak Štefan Jankovič, 5514 So. Nagle, ki je bil tudi med Slovenci poznan. Pogreba obeh ima v oskrbi Zefranov zavod.

—o—

ČIANG PRIPOROČA UDAREC NA JAPONSKO

Čungking, Kitajska. — Vrhovni poveljnik Kitajske Čiang Kai-šek je zadnji ponedeljek izrekel nujno priporočilo Ameriki in Angliji, naj takoj udarite na Japonsko, ako ta ne bo pri volji, zapustiti Kitajske in Indo-Kitajske ter prelomiti zveze z osiščem. Zdaj je pravi čas za to, je povdaril, češ, da je v osišču ravno Japonska najbolj slaboten člen, in, ako se s to najprej opravi, bo potem lažje obrniti vse sile proti Evropi.

Predsednik utegne potom kongresa nastopiti

Kongresni voditelji imeli konferenco s predsednikom o delavskem stanju. — Pričakuje se, da bo z odobritvijo predsednika sprejel kongres zakone proti stavki.

Washington, D. C. — Pričakuje se, da bo predsednik Roosevelt posegel v sedanji spor med premogarji in jeklarskimi družbami, da se konča stavka, ki traja že od nedelje jutra in, ki grozi ovirati obrambni program. Prvo znamenje o tem je bil razgovor, ki ga je imel predsednik ta torek s kongresnimi voditelji, na katerem se je, kakor se trdi, razpravljalo delavsko stanje v splošnem, premogarska stavka pa še posebej.

Težko pa je verjetno, da bi predsednik osebno stopil vmes, kajti pri tem bi moral javno potegniti z eno ali z drugo stranko, in tega se ogiblje. Bolj je verjetno, da bo skušal potom kongresa, izvajati svoj vpliv, in po omenjeni konferenci se je načelnik poslanske zbornice Rayburn tudi izrazil, da najbrž ne bo dolgo, ko bo kongres pričel razpravljati o predlogih za preprečenje stavk. Zlasti v poslanski zbornici je že več takih predlogov stavljenih.

Med tem pa postaja stavka v remogovnikih jeklarn čimdalje bolj popolna in ni izgledov, da bi sama od sebe prenehala.

—o—

MLADINSKA RAZSTAVA V CHICAGI

Chicago, Ill. — Od 8. do 12. decembra se bo vršila v Sherman hotelu mladinska razstava, na kateri se bodo pokazali prispevki tukajšnje mladine na vzgojnem, verskem, zdravstvenem in na drugih podobnih poljih. Med skupinami, ki sodelujejo, je tudi Rdeči križ in Kat. mlad. organizacija.

KRATKE VESTI

— Teheran, Perzija. — M. Litvinov, novi ruski poslanik za Ameriko, je v družbi ameriškega poslanika Steinhardta in drugih priletel zadnji ponedeljek semkaj z aeroplanom na svojem potu v Ameriko. Vladala je že precejšnja skrb, ko se o aeroplanu ni zaradi snežnih viharjev par dni slišalo.

— London, Anglija. — Na neki javni dražbi, ki se je vršila v ponedeljek pod vodstvom Mrs. Churchill v dobrobit sklada za pomoč Rusiji, se je za skatljo cigar, ki jo je daroval min. predsednik Churchill, izkupilo celih $2,010.

— Willemstad, Nizoz. Zap. Indija. — Na tukajšnjem nizozemskem ozemlju je končno dobilo zatočišče 86 judovskih beguncev, ki so več mesecev blodili po morju, iščoč kraja, ki bi jih sprejel. Dežele v južni Ameriki, kamor so se najprej obrnili, so jih odklonile.

— Bukarest, Rumunija. — Zaradi slabih izgledov glede pšenine letine prihodnje leto, ko je ostra zima preprečila setev, je vlada odredila strogo varčevanje s pšenico. Za kruh se mora pšenični moki primešati koruzna in krompirjeva.

—o—

KANADA POMLAJA SVOJO ARMADO

Ottawa, Ont. — S 1. januarjem stopi v veljavo v Kanadi nov odlok, s katerim se določa najvišja starost armadnih častnikov. Tako ne bo smel biti glasom tega odloka, ki je bil objavljen zadnji ponedeljek, generalni major star več kakor 53 let ob imenovanju v ta čin, brigadir ne več kot 49 let, in polkovnik enako 49 let. Kakor se navaja, je vzrok za to omejitev v tem, ker moderno vojevanje zahteva več telesnega in duševnega napora, katerega pa starejši možje ne zmorejo.

NABIRAJO RASTLINE ZA DIŠAVE

Kljub vojnim pripravam skrbe v Angliji, da tudi luksus ni docela pozabljen. Tako vidimo na gornji sliki ženske na polju, ko nabirajo cvet rastline sivke (lavender), ki se uporablja pri izdelovanju parfuma.

Vesti o domovini

Kakor vele iztihotapljene vesti iz Slovenije, je slovensko ljudstvo na Štajerskem in v Prekmurju v neprestani borbi proti Nemcem in Madžarom. — Še druge vesti o domovini iz ameriških virov.

Tihotapljene vesti iz Slovenije

Ženeva, (PČO) — Ugledna oseba, ki se je po opravkih mudila v štajerskem delu Slovenije in Prekmurju, je ob vrnitvi izjavila, da je stanje Slovenije nevzdržno. Odpor in odločnost vseh slojev slovenskega naroda, zlasti pa kmetskega stanu, raste iz dneva v dan, čeprav so Nemci izgnali vse razumništvo in vse narodne voditelje ter tretji del vsega prebivalstva, najzavednejše med njimi in najpogumnejše. Vse slovensko prebivalstvo je bolj aktivno, bodi pasivno v borbi z nemškimi in madžarskimi oblastmi.

Nemci in Nemčurji več ne morejo vzdržati javnega reda in prometne varnosti, ker prebivalstvo drži z mladino, ki se ji je posrečilo pobegniti pred oblastmi v pohorske in druge hribe, ali pa poskriti v zakotne vasi, kjer nemških posadk ni, a preden pridejo do njih zasledovalne edinice od drugod, jih kmetje opozorijo. Zaradi ponavljajočih se slučajev napadov na nemške vojake in nemške priseljence so nemške oblasti zagrozile, da bodo za vsakega ubitega Nemca ubili deset Slovencev. Redno se dogaja, da je posestvo, s katerega so pregnali slovenskega kmeta, požgano še tisto noč, ko se vanjo vseli kmet iz Nemčije.

V Prekmurju so madžarske oblasti prepovedale rabo slovenskega jezika v vseh šolah in v vseh uradih. Prebivalstvo je moralo vse slovenske napise prebarvati in jih vnovič napisati v madjarščini. Oblasti si prizadevajo na vse načine, da slovenski jezik iztrebijo tudi iz pogovorov in da bi novi rod, ki se v šolah uči madžarščine, slovenščino pozabil in se pomadžaril. V narodu vre. Ni dneva, da ne bi prišlo do resnih nemirov, ki jih madžarske oblasti skušajo zatreti s krvavim terorjem po zgledu sosedov in zaveznikov.

Omenjena oseba je povedala še več podrobnosti, ki jih pa iz razumljivih razlogov ni priporočljivo priobčiti.

—o—

Iz ameriških virov

London, (UP) — Jugoslovanski uradni krogi so izjavili, da v Jugoslaviji v "novi vojni" 80.000 mož ne rednih čet vodi boje z italijanskimi in nemškimi zasednimi četami na 125 milj dolgi bojni črti v planinskih predelih Srbije. Dobro urejena srbska vojska pod vodstvom bivših jugoslovanskih častnikov napada zelo važne prometne črte, po katerih Nemci vozijo potrebščine svoji vojski na ruskem bojišču.

Sto in sto Nemcev in Italijanov je bilo ubitih v borbah, ki besnijo vse do ravnin v okolici Beograda, mimoParačina, Niša in Zaječarja ob meji v planinah do Bolgarije. Odpor je tako močan, da so Italijani zapustili svoje položaje, ki so sedaj v nemških rokah. Vse prometne zveze med Nišem in Zaječarjem so popolnoma ustavljene skupaj s pošiljanjem potrebščin na rusko bojišče. Kakor se poroča, so železniške proge z dinamitom dvigni v zrak.

Skupine srbskih četnikov se spuščajo s planin, napadajo ceste, po katerih se Nemci zalagajo in delajo škodo v važnih rudnikih ob rumunsko-bolgarski meji.

To ni samo neredna borba iz zased in tihi odpor. To je urejena vojna proti Nemcem in Italijanom. V resnici je to druga vojna v Jugoslaviji. Glavne ceste, po katerih se prepeljujejo vojaške potrebščine in ki jih Nemci za vsako ceno poiskušajo obdržati v dobrem stanju, so neprestano napadane in rušene. Iz zanesljivih virov se poroča, da je bilo v planinah ubitih sto in sto Nemcev in Italijanov. Posledica tega je, da je v gorah in hribih blizu Hrvatske in Bosne zelo majhno število nemških in italijanskih vojašnic.

Prav tako besnijo boji v Črni gori. Nemci in Italijani poskušajo izzvati verske boje med Srbi in Hrvati, hoteč tako oslabiti njihov odpor in upajoč, da bodo tako "drugi druge iztrebili".

Carigrad, 27. okt. (NYT — brzojav Ray Brocka). — Začele so se ostre bitke med albanskimi narodnjaki in italijansko vojsko po hribovitih in gorskih predelih severne in srednje Albanije. Istočasno z nemiri—upori, ki so v zadnjih dveh tednih dobili značaj splošne vstaje, so se podvojili tudi napadi in poškodbe javnih poslopij in prometnih sredstev v Albaniji. Nekateri srbski voditelji četnikov so prešli v Albanijo, da tam prevzemo vodstvo v borbah.

Berlin, 26. okt. (AP.) — Dresdenska banka je prevzela vlogo pri denarni ureditvi "najmlajše evropske države, Hrvatske". Prevzela je Jugoslovansko banko v Zagrebu. V istem času je "Deutsche Reichsbank" zaključila "prijateljski sporazum" z grško Narodno banko v Atenah.

Angora, 24. okt. (NYT). — Pomanjkanje kurjave v Srbiji je zaradi bližajoče se zime postalo resna stvar. Zlasti hudo je stanje v Beogradu. Navzlic ostrim kaznim, ki je z njimi zagrozilo nemško poveljništvo, so kmetje iz okolice

(Dalje na 4. strani)

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razun nedelj, ponedeljkov in dnevov po praznikih.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago.
Telefon: CANAL 5544

Naročnina:

Za celo leto	$6.00
Za pol leta	3.00
Za četrt leta	1.75
Za Chicago, Kanado in Evropo:	
Za celo leto	$7.00
Za pol leta	3.50
Za četrt leta	2.00
Posamezna številka	3c

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America.
Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago.
Phone: CANAL 5544

Subscription:

For one year	$6.00
For half a year	3.00
For three months	1.75
Chicago, Canada and Europe:	
For one year	$7.00
For half a year	3.50
For three months	2.00
Single copy	3c

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti poslani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtka dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter, November 10, 1925 at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Ropotanje v Pacifiku

Zadnje tedne je imel svet priliko čuti dvoje zelo samozavestnih ropotanj v Tihem morju. Navidez je zgledalo, da zna zdaj in zdaj vsak trenutek počiti. Ali so bile razmere res tako napete, ali so bile le umetno tako prikazovane, bo razun onih, ki dirigirajo to politiko v Tihem morju, malokdo vedel. Ali obe strani mislijo res to, kar so v teh razburjenih dneh izjavljale je tudi težko ugotoviti. Res je le, prepir je tu in važno je, kako bo ta prepir končal.

V Washington je dospel zadnjo soboto posebni japonski zastopnik Saburo Kurusu, ki ima baje nalogo izgladiti ta spor, v kolikor bi se izgladiti dal. Že njegov prihod v Ameriko da lahko vsakemu misliti, da gre Japonski veliko bolj za mirno poravnavo v Tihem morju, kakor pa za kako vojno. Seveda važno je, kaj Japonska hoče in kaj zato kar hoče, če bi dobila, bi bila pri volji dati. Ni dvoma, da gre tu le za zamenjavo nekih važnih koncesij. Vse politično ropotanje na obeh straneh morda nima drugega namena, kakor ostrašiti nasprotnika, da bi pristal kar največ moč na zahteve, ki se mu jih stavlja. Japonci so v tem mojstri in so z posebnim namenom poskusili s tem trikom. Amerikanci in Angleži jih pa tudi dobro poznajo, ropotajo na drugi strani. Koliko je dejanske resnice v tem ropotanju, bodo jasno pokazali prihodnji dnevi.

Ako mislijo Japonci svoje načrte izvajati če treba z orožjem, in so v tem trdno odločeni, je malo verjetno zakaj bi bili poslali svojega posebnega zastopnika Kurusu-a v Washington. Če je taka moč in taka zanesljivost v moč japonskega orožja, je prav malo verjetno, da bi trdovratni Japonci lazili in moledovali za mir, kakor to delajo. Tudi če bi Japonci tako globoko verovali v zmago osišča, kakor to navidezno kažejo, je težko, da bi lazili za voditelji demokratičnih držav. Najbrže bo ravno nasprotno. Ali je pa nekaj drugega po sredi. Kaj? Malo prezgodaj je še govoriti o tem.

Ugotavlja se pa lahko, da razgovori v Washingtonu te dni bodo zelo važni. Bistva za katerega gre, se svetu ne bo pokazalo. Igrali bodo šah, ki se tiče tajne mednarodne politike. Zviti Japonec gleda za kupčijo. Neka ugledna japonska revija je že v juliju, ko Nemcem ni šlo tako gladko v Rusiji, kakor so mislili preje, jasno namignila, da Nemčija v tej vojni ne bo zmagala. Nekaj je svet govoril o tem, pa na to izjavo kmalu pozabil. Spretni politični opazovalci so videli v tisti izjavi japonsko ponudbo zaveznikom: koliko nam daste, da bomo plesali po vaše.

Sodi kdo kakor hočeš. Mi vidimo za tem vse nekaj drugega. Nemčija lahko še dve leti zmaguje v Rusiji, pa končno ne bo ona zmagala in kadar bo začelo iti nazaj, bo šlo hitro in naglo. Stalinova odločnost ni taka, kakoršna je odločnost premnogih angleških apizarjev. Če bo začela nemška stavba padati, bodo priropotali ruski tanki ne samo v Berlin, ampak znajo priropotati do Rene in do Dardanel. In gospodom, ki na tako možnost v duhu gledajo se tresejo hlače. In to morda prav v Londonu. Ako gre za to, potem bo nekomu Japonska v Tihem morju prav potrebna, da bi ponagajala ruskemu medvedu od zadaj. In za tak posel se jo lahko bogato nagradi. S čim in kako? Z drugo lastnino seveda.

Morda ne gre zato in je ropotanje v Pacifiku morda čisto drugega značaja. Mogoče. Ampak poleg tolikih političnih spletkarenj je težko misliti na kaj drugega. Če je Japonska res toliko prepričana v svojo moč, kar bo težko, potem bo našla svoje plačilo, ki se ji bo izplačalo s težkim porazom. Da bi zmagala nad Anglijo in Ameriko niti za misliti ni.

Mogoče je tudi, da Japonska rogovili in ropota le z enim namenom, da izsili čim več od Anglije in Amerike, da bi ji dale proste roke proti Kitajski in da na vojni spoznad ne misli. Lahko je to tak političen bluf in če je, se bo kmalu pokazalo, ker v takem slučaju bo dobila zelo malo od Angležev in Amerikancev, ker japonsko stališče predobro poznajo.

Prihodnji dnevi bodo jasno pokazali, kaj je stališče srborite Japonske na Daljnem vzhodu.

SLOVENEC-ŽUPAN VELEMESTA

Cleveland, O.

Daleč po svetu gre glas iz Clevelanda, da je bil izvoljen za župana mesta, ki šteje nad milijon prebivalcev, Slovenec Frank Lavše (Lausche), tukaj rojen sin slovenskih pionirskih staršev Louis in Frances Lavše, ki so prispeli v Ameriko že pred več leti.

Nepopisno je bilo veselje ljudi. Še v kampanji je odmevalo med naroodm veliko navdušenje. Vsi smo zložili zanj, kakor še nikoli poprej za nobenega drugega kandidata. Vsakdo je videl v njem nekaj izvanrednega, vsak je imel v sebi prepričanje, da taka oseba, kakor je Frank Lavše, mora biti izvoljena. Navdušenje ljudi je bilo tako veliko, da je prihajalo v glavni stan vsaki dan veliko prostovoljnih prispevkov za stroške njegove kampanje. Kadar se kaj takega dogaja, je znamenje, da ni stvar samo v besedah, kakor se velikokrat pri volitvah obeta z usti, srca pa vse drugače mislijo in tudi delujejo. — Vprašali bi se, odkod to? Zakaj je bil ravno on toliko priljubljen? Na to hočemo malo odgovoriti in stvar pojasniti.

Z Lavšetovo družino sem bil kot njihov sosed vsa leta poznan. Oče Louis Lavše je imel tukaj svoje starše, ki sem jih tudi poznal. Starši Alojzija, ki je bil oče našega sedanjega novo izvoljenega župana, so prišli sem v Ameriko od Kočevja. Mati Mrs. France Lavše je doma iz Dvorske vasi, po domače Slivarjeva, iz fare Velike Lašče. V Ameriko je dospela v letu 1892. — Dočim nam iz očetove rodovine našega župana ni toliko znanega, pa nam je bolj znano od rodbine njegove matere. Žal, da sta že oba odšla na drugi svet. Kako bi se sedaj veselila. Vsak rojak obžaluje, da nista dočakala tega dneva, ker sta kaj takega prav gotovo zaslužila, saj sta vzgojila takega sina, oziroma družino. — Mati našega izvoljenega župana je iz družine, v kateri je bilo rojenih osem otrok. Sedem od teh je dospelo v Ameriko in dva njena brata živita tukaj in sicer Anton se nahaja v Clevelandu, njegov brat France pa nekje v drugi državi.

Zakaj pišem toliko o materi? Pišem zato, ker je bila ta mati tako blaga in dobra. Srce in duša te matere sta bila tako velika in polna sočutja in ljubezni do trok, da se sploh ne more popisati. Ona je bila tudi pevka v prvih letih cerkve sv. Vida. — Začetek sta imela prav tak, kakor vsak naš prvi par. Da se je moglo živeti, je bilo treba najprej nekaj bordarjev, da se je zaslužil kak groš za naraščajočo družinico, mož je pa moral v tovarno za težkim delom. Vse to toliko časa, da se je nudila druga prilika. Prva taka prilika v tistih dneh, ki se je nudila, je bila gostilna (salun). — Ker sta bila oba, kakor poklicana za trgovski obrt, se je glas o Lavšetovih po naselbini širil, da je to hiša, kjer si rojaki lahko pomagajo do državljanskih pravic. Pokojni oče Alojzij Lavše je bil za ta namen kaj podjeten mož, ker je znal govoriti razne jezike in je zato lahko mnogim pomagal. V tistih časih še ni bilo domačih odvetnikov in tolmačev po sodnijah, zato je to delo pogosto opravljal on. Ni dvoma, da je to tudi vplivalo na otroke, da so sledili vzgledu očeta in matere, ko so si izbirali svoje poklice, ker so videli, da prav kaj takega naš slovenski narod najbolj potrebuje. Pokojni oče Alojzij Lavše je bil vedno zvest in odločen demokrat in je mnogim rojakom pomagal, da so dobili državljanske papirje. — Mimogrede rečeno: "če je izvoljen naš rojak s toliko večino za župana, kjer so nam pomagali seveda tudi drugi narodi in Amerikanci, je s tem le deloma nam povrnjeno to, kar smo mi Slovenci v teh letih storili za druge. Čas je bilo, da se je slovenskemu narodu, oziroma nam Slovencem enkrat vrnilo po zasluženju kot dobrim in iskrenim demokratom in davkoplačevalcem. V Clevelandu živi nad 60.000 Jugoslovanov in med temi je nad 40.000 Slovencev, ki imajo po večini družine in lastne domove, kar pač pomeni za mesto v katerem se nahajamo že veliko.

Toda, vrnimo se zopet k materi našega župana. O njegovem očetu smo slišali, da je bil zavzeten in podjeten mož ter zmožen v političnem oziru. In vse to lahko rečemo, da je v krvi njegovega tako zmožnega sina Franka. — Zato pa sedaj poglejmo še lastnosti njegove matere. Frank bi ne bil nikoli tako velik mož če bi poleg tako dobrega in zmožnega očeta, ne imel tudi tako blage matere. Kar je napravilo njega odličnega je to, kar je podedoval od svoje matere. — Poprej, že v zgornjih vrstah, sem stavil vprašanje, kaj je povzročilo, da je postal kot kandidat tako priljubljen pri tolikih tisočih, saj so vendar vedeli, da je sin malega slovenskega naroda, pa jih to vendar ni motilo, da bi zanj ne volili. — Naj na to odgovorim. — Iz Frankovega obraza in njegovih besed je odmeval duh njegove blage matere. Bil je po očetu sicer prav neustrašen borec za pravice, saj je že kot sodnik pokazal, da se ne ustraši ne gamblerjev in ne teh ki jih branijo in zagovarjajo. Po drugi strani je bil pa krotak, kakor jagnje, mehkega in čutečega srca, kakor je bila njegova blaga mati, katera se je, če ni mogla revežu, ki jo je prosil milodara pomagati, ob vsaki priliki milo razjokala. — Njegova mati si je spletla venec dobrih del s tem, a je revnim pomagala. To je bil blagoslov, ki je rosil na dom in njene otroke.

Ko je Frank Lavše nastopal v govorih, je bil odločen in skoro srdit nad takimi, ki so ukora in graje potrebni. Ti pa, ki so potrebovali pomoči in protekcije, so našli v njem pravičnega reši-telja, dočim je krivičnik videl v njem pravičnega gospodarja. Vse to je povzročilo, da je ob volitvah tako zmagovito izšel iz volilnega boja, kar se dosedaj v zgodovini mesta Clevelanda še nobenemu ni primerilo. — Kaj takega doseči na političnem polju ne more doseči samo z učenjem in politično vednostjo. Niti denar ne more doprinesti kaj takega. Za to je potreba srca in duha, to pa mora človek imeti že prirojeno in podedovano. To so imeli že njegovi starši in kar je še Frank pridobil, je bil sad ameriške šole. — Po svoji rodbini je bil ves živahen in razgiban, kot so njegovi bratje in sestre. Kdo ne pozna slovenskih gramofonskih plošč na katerih sta imeni Lavše-Udovič. Te plošče je tolikokrat napela njegova sestra Josephina, sedaj poročena Welf z odvetnikom. Njegovi bratje so po večini profesijonalci in odlični ter izobraženci. Pri tem pa naj nikdo ne misli, da je bilo pri Lavšetovi družini vsega na izobilje. Kakor povsod, je bilo tudi pri Lavšetovih trdo za obstanek. Družina se je množila, saj je bilo rojenih devet otrok. Lahko si mislite mater, koliko je morala delati, ko je obenem pomagala pri gostilni in vzgojevala družino. In še posebno, ker bi bila rada vsakega vzgojila v vseh ozirih odličnega in zmožnega za razne stanove. Res, bila je to občudovanja vredna mati. In nje sin Frank je bil nje vredni sin ter ji še sedaj dela čast, četudi ga mati s telesnimi očmi ni videla, ko je dne 10. novembra zasedel največji stol mesta Clevelanda, da na njem zavlada kot moder voditelj milijonskega števila svojih podložnikov. — Zasluga očeta in matere sije iz njegovih oči in njegova beseda prihaja iz ust in srca. To je sad vzgoje katoliške matere in očeta tega malega, pa tako slavnega slovenskega naroda, ki je dal Ameriki že toliko velikih in zmožnih mož.

Iz življenja župana vemo na kratko to le: Od mladih nog je bil živahen in zelo vnet za ameriški šport. Sprva je bil v ligi žogometnih tovarišev. Sam sebe naziva, da je bil eden izmed umazanih pobalinov, katerega, pravi on sam, je bilo najti povsod za nagajanje. Na navadnih pašniških in praznih lotah je igral žogo, kjer je bil vedno med prvimi. Ko je že dorastel, je šel k vojakom, kjer je v enem tednu službe že postal korporal in kmalu nato sergeant v Camp Gordon. Potem je bil imenovan za častnika v učni (trening) šoli in imenovan za "Leutenanta". Tudi v vojaški službi so ga porabili v nogometnih igrah in tekmah ter mu ponudili mesto 'kontrakt' v Atlanta in Southern Association. On je pa odklonil in rekel, da se vrne domov, kjer bo študiral pravništvo (advokaturo). Leta 1920 je prestal izkušnjo eden izmed prvih in se pridružil firmi "Locher, Green & Woods". Potem je bil imenovan od governerja države Ohio Mr. George White, za sodnika Municipal Bench leta 1932. Leta 1936 je pa bil izvoljen z nad 80.000 glasovi za sodnika Common Pleas Bench. Za tem je resigniral od sodnijskega stola, da je lahko postal kandidat za župana.

Še druge njegove lastnosti. — Poleg nogometnega športa je tudi ljubil golf. Bil je tudi dober igralec biljarda in dober igralec žogometa. S svojim bratom je dobro igral tudi violino. Skratka, bil je vsega zmožen, čegar se je polotil. — Star je 46 let in zelo humoristično. Vsak njegov govor je napravil poslušalce vesele, saj zna tako lepo govoriti. Pa to ni samo sodba nas Slovencev, drugi o njem prav tako pripovedujejo. Na vsakem kraju je znal s svojim govorom zadeti na srca poslušalcev. — Ako bo ostal zdrav, bo imel odprto pot še do stopinje governerja in še lahko delj, ker je zelo priljubljen širom Clevelanda in sedaj je postal poznan že širom Amerike, potom publicitete ameriškega časopisja. Zanimivo je to, da je kot tak, porazil osemletno republikansko mestno mašino, kar se v zgodovini Clevelanda dosedaj še nikoli ni zgodilo. Pri volitvah je dobil 145.108 glasov, pri tem 50.341 več kot njegov nasprotnik republikanec. To je vsekako izreden slučaj. — Rojaki širom Amerike, ali kjerkoli ste, bodite ponosni na svojo narodnost. Naša mala, pa zala in obenem tako skromna Slovenija, je dala Ameriki že toliko velikih in odličnih mož. Naj naš narod in z njim vera, živi in vstraja! — Res je bil naš narod in je, še posebno sedaj, zatiran in tlačen, toda, vedno iznova in iznova vstaja ter se junaško pokaže, če že ne toliko v skupni moči, pa v posameznih možeh, ki delajo Slovencem in narodu čast. — Le ponosni bodimo!

Anton Grdina

—o—

VLADO KOLIČ PRIREJA VELIKI KONCERT V NEW YORKU

New York, N. Y.

Kakor je morda nekaterim že znano, bo veliki hrvatski vijolinski umetnik Vlado Količ v kratkem priredil pod pokroviteljstvom oddelka Hrvatske Bratske Zajednice v Ameriki, veliki in veličastni koncert v Carnegie Hall v New Yorku. Ves čisti dobiček tega koncerta je namenjen v pomoč našemu narodu v starem kraju in bo izročen glavnemu blagajniku Hrvatske Bratske Zajednice v Pittsburghu v omenjene namene. — Med ostalimi točkami, ki jih bo umetnik Vlado Količ izvajal, naj omenimo "Slovensko Sonato" hrvatskega skladatelja Josipa Slovenskoga, v kateri predvaja in opisuje tragedijo našega naroda in končni pogin neprijateljev slovanstva ter združenje vseh južnih Slovanov. — Poleg tega bo igral na omenjenem koncertu tudi svoje lastne skladbe imenovane "Jugoslovanski plesi", katere je z velikim uspehom izvajal v Detroitu in Clevelandu in katere je ameriška kritika kar najlaskaveje ocenila kot skladbe prvega reda. — Kedaj se bo koncert vršil, bo že pravočasno oznanjeno.

X.

—o—

Najnovejše vesti najdete v dnevniku "Amer. Slovencu!"

POSLUŠAJTE
vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko Radio uro od 9. do 10. ure dopoldne na WGES postaji, 1360 kilocycles.

Dogodki
med Slovenci po Ameriki

Nov grob v Clevelandu

Cleveland, O. — Pretekli teden v petek, 14. novembra je v St. Lukes bolnišnici umrl rojak Louis Žagar iz E. 80 St. v starosti 67 let. Pokojni je bil doma iz vasi Jelše, fara Mirna peč na Dolenjskem, živel je pa pri Smolečih na Krušnem vrhu, odkoder je prišel v Ameriko pred 40. leti. Zapušča tri sinove, štiri hčere, eno sestro, vnuke in več drugih sorodnikov. Pokopan je bil v pondeljek 17. novembra iz cerkve sv. Lovrenca.

—

Smrt rojakinje v Wyoming

Aurora, Minn. — Te dni sem prejela žalostno vest, da je v Kemmerer, Wyo., umrla moja sestra Josephine Zakotnik, rojena Babnick. Doma je bila iz Iga pri Ljubljani. Zapušča žalujočega soproga, pet sinov in eno hčer, spodaj podpisano sestro in brata Antona Babnick na Evelethu. — Naj počiva v miru in naj ji sveti večna luč! — Johanna Shustersich.

—

Še en grob

Cleveland, O. — Na svojem domu je v četrtek 13. novembra umrla rojakinja Mrs. Rose Pugel iz Cherokee Ave. v starosti 80 let. Doma je bila iz vasi Vrh, fara Mirna peč na Dolenjskem in je prišla v Ameriko pred 40. leti. Zapušča dva sinova in nečakinjo Mrs. Mary Krilc v Kansas City. Pokopana je bila iz cerkve sv. Pavla na pokopališče sv. Pavla.

—

Smrtna nesreča

Pueblo, Colo. — Dne 12. novembra je doletela smrtna nesreča rojaka Mr. Frank Mihelicha. Zjutraj je šel zdrav na delo, kjer je postal žrtev nesreče. Doma je bil iz Dolenje vasi pri Ribnici na Dolenjskem. — Zares, smrt pride kakor tat. Prav zadnjič sem bila pri njih in je obnovil naročnino za Amer. Slovenec ter rekel : Zdaj ga bom še kako plačal, kako bo pa za naprej, ne vem. No, njemu ga sedaj ne bo treba več brati. Bil je dolgoletni zvest naročnik in tudi naročnik Novega Sveta. Zapušča žalujočo soprogo, ter več sinov in hčera. Dva njegova sina sta pri vojakih. — Naj v miru počiva, prizadetim pa globoko sožalje! —

J. M.

—

Smrt pionirja

Lorain, O. — Tukaj je preminul po daljši bolezni starosta med lorainskimi Slovenci Mr. Anton **Pogorelc,** (ne Pogorec, kot je stalo v listu štv. 222), v starosti 86 let. V Lorainu je živel 42 let. Zapušča ženo Agnes, tri sinove, dve hčeri ter 17 vnukov in vnukinj. Pokopan je bil iz domače cerkve po Rev. M. Slajetu. — Naj v miru počiva!

—o—

"ŠIRITE AMER. SLOVENCA"

PAST JE IZPUŠČENA (332) (Metropolitan Newspaper Service) Napisal: Edgar Rice Burroughs

Ko je čarovnik Kraga dal znamenje, je njegov pomočnik prerezal močno vrv.

Močna železna past, katero je vrv držala visoko pod stropom čarovnikovega brloga, je začela padati. Tarzan je to opazil . . .

. . . toda če bi poskušal ubežati, bi železna past prav gotovo padla nanj.

Ni mu preostajalo drugega, kot da je mirno ostal ter se pustil vjeti.

JEREMIJA SE SKUŠA REŠITI

P. Bernard Ambrožič OFM.

3. PO DVEH VZPOREDNIH POTIH.

(Dalje)

Ne začni prehitro s čitanjem, ne dam ti pravice! Tudi če si naročnino na list že sinoči odposlal, ne dam ti pravice! Zamiži in ponovi v mislih besede Božidarja Jakca!

Je šlo? Zdaj pa le odpri oči in čitaj!

Jeremija — slovenski narod — se skuša rešiti in se mora rešiti. Čujem odmev vaših src ob tej besedi. In odmev je tak: MORA, MORA, MORA!!!

Že ko sem pred meseci — prvič o tej zadevi — klepal po pisalnem stroju, sem imel pred očmi to dvojno pot:

POLITIČNO akcijo in POMOŽNO akcijo.

Takrat se je čulo že nekaj — toda vse premalo se je čulo kot se še danes vse premalo čuje — o pomožni akciji. Takrat se pa še kar nič ni čulo o politični akciji. Danes se čuje tudi o tej, hvala Bogu, vsaj nekaj se čuje o njej. Vse pa kaže, da se bo kmalu čulo veliko več.

OBE akciji sta od sile potrebni. Dve vzporedni poti za reševanje in za — če Bog da — rešitev! Ne ene ne druge ne smemo zanemariti.

So ljudje med nami, ki pravijo: Pomožna akcija je komaj toliko kot kak Christmas present. Je dobra reč in naj gre naprej. Vsak je vesel, če dobi od prijatelja za Božič kako malenkost. S tem pa ni rečeno, da je preskrbljen za leto dni. Ampak — politična akcija, ta nam je potrebna!

Drugi pravijo: Za politiko nisem ustvarjen, ta reč me ne briga. Narod doma se mi smili in pripravljen sem pomagati, da ne bodo tam preveč lačni in prehudo nagi. Pridite kolektat, dam nekaj dolarjev. Kar se pa tiče politike, s tem mene kar pri miru pustite!

Kdo ima prav? S svojega stališča seveda vsak po svoje, z narodnega stališča ne eden ne drugi. Obe akciji sta nujno potrebni in morata iti vzporedno in nobena ne sme zaostajati za drugo. In obe morata iti brez "smešnih in lažnivih borb med strančicami". Ali naj pozabimo na to in čakamo, da spet pride kak Jakac in nam po pravici zaluča v obraz, da smo "že itak majhna skupina Slovencev . . .?"

Pomožna akcija se je začela prej in to je prav. Začela se je — vsaj v glavnem — pravilno in z dobro voljo pri tistih, ki so jo začeli. Seveda je pa pri vsaki človeški zadevi mogoče kaj kritizirati. Če smo zreli, se ne bomo bali kritike. Še radi jo bomo imeli, če je kritika le — konstruktivna. To se pravi, da ne mislimo samo nergati in podirati, ampak smo pripravljeni izpopolniti, kar je po naših mislih kritike vredno.

Še vedno je pa na mestu, da ponovim, kar sem že davno zapisal — morda z drugimi besedami: NAROD še ni dovolj razumel, da je pomožna akcija potrebna. Zlasti še vedno ne razume te reči, da je pomožna akcija potrebna, nujno potrebna, skoraj bolj radi nas samih ko radi onih, ki s hrepenenjem čakajo na naše dolarje. Naša pomožna akcija je NUJNO potrebna V PRVI VRSTI zato, da se sploh — ZGANEMO.

Ali vidite na lastne oči ali ne vidite, kako težko se nam je ZGANITI? Če tega kar ne morete verjeti, poglejte vendar in preštudirajte tiste umare, ki smo jih te dni brali v časnikih. Tiste umare, ki povedo, koliko se je že (že!!!) nabralo za pomoč domovini! Ali boste mogli iz tistih umar spoznati, da se je NAROD zganil?? Jaz za svoje možgane in po svojih možganih razberem nekaj popolnoma drugega. To, da NAROD — po šestih mesecih — še vedno spi. Kvečemu odpre tu pa tam po eno oko, pa ga kar brž spet zatisne, ker je pač tako strašno zaspano.

Kaj naj si potemtakem obetamo od politične akcije, ki se snuje sedaj in je prav tako nujno potrebna? Če je narod v zadevi pomožne akcije komaj tu tam odprl eno oko, kako naj pričakujemo, da bo šel na politično akcijo z odprtimi in celo budnimi očmi?

Zato je treba buditi, buditi, tresti, rukati, magari z vodo polivati!

"Politična" akcija! Ali razumemo to besedo? Nekateri razumejo "politiko" tako, da se nekdo na desni ali levi nekaj usaja, nekdo z leve ali desne mu pa da malo popra!

Nič hudega, če v drugačnih časih "politiko" tako razumemo. Zdaj pa je nekaj popolnoma drugega. Zdaj je politična akcija to, da ne rinemo ne na desno in ne na levo, ampak stopimo vsi v sredo in se pokležemo SVETU kot NAROD!

Ljudje pravijo: Jaz nisem za politiko. Prav, če nisi za tisto politiko, ki je "politika". Za politiko, ki je SEDAJ na mestu, pa mora biti vsak, kdor je — SLOVENEC!

(Dalje prih.)

VEŽBAJO SE V SKOKU

Vrsta marinerskih parašutnikov, ko so se nedavno vežbali v skakanju iz aeroplana nad San Diego, Cal.

ZAPISNIK

zborovanja slovenske sekcije Jugoslovanskega pomožnega odbora, ki se je vršila dne 17 oktobra 1941 v Chicagu, Illinois.

(Dalje)

Nadalje poroča, da mu je bilo naznanjeno iz Clevelanda, Ohio, da se je tam raznesla govorica, da bo ves nabrani denar slovenske sekcije JPO zaplenil jugoslovanski poslanik v Washingtonu. Ni verjel tem poročilom, da bi poslanik Fotić nameraval zapleniti denarne prispevke. Posebno pa ni mogel verjeti radi tega, ker je g. Fotić sam poslal na blagajnika JPO $250.00 v pomoč narodu v Jugoslaviji. Zato je pisal pismo na jugoslovansko poslaništvo, v katerem je vprašal poslaništvo o clevelandskih govoricah. Iz Washingtona je dobil pismo sledeče vsebine:

ROYAL YUGOSLAV
LEGATION
WASHINGTON, D. C.
16. septembra 1941

Gospod Josip Zalar,
tajnik Jugoslovanskega pomožnega odbora,
351 N. Chicago St.
Joliet, Illinois

Spoštovani in dragi gospod Zalar:

Do mene so prišle vesti, da se med našim izseljeništvom širijo govorice, da nameravam zahtevati denar, ki je nabran od naših podpornih in drugih organizacijah, za pomoč trpečim v stari domovini ter da bom potem odločil, kako naj se ta denar vporabi.

Ker je med tem tudi že izšla podobna trditev v "Ameriški Domovini" od 13. t. m. jaz sem takoj naslovil g. Debevcu, uredniku lista, pismo, katerega pošiljam v prepisu, ter ga obenem naprosil, da ga objavi.

Kakor sem v tem pismu omenil, nabiranje, kakor tudi uporaba prispevkov za pomoč od vojne prizadetih držav, je urejeno po ameriških zakonih in predpisih, kakor tudi po določbah odborov, ki imajo dovoljenje od State Departmenta za nabiranje teh prispevkov.

Radi tega ne razumem, kako se zamorejo širiti takšne govorice, ki ne samo ne odgovarjajo resnici, ampak škodujejo v prvi vrsti plemenitemu namenu, ki bi moral biti iznad vsakih sumničenj in podtikanj.

Apeliral sem in apeliram na vse rojake širom Amerike, da naj priskočijo na pomoč trpečemu narodu v stari domovini, ki ječi pod težkim jarmom fašizma in nacizma; ponovno priporočam, da bi bilo najbolje, da nabiranje in razdelitev vzame na sebe v prvi vrsti *Jugoslovanski pomožni odbor*, ki je okoli sebe zbral vse največje naše podpor. ne organizacije, kakor tudi druge naše nacijonalne organizacije, ki so tudi dobile dovoljenje od State Deparementa, in ki so odgovorne edino le ameriškim oblastim in darovalcem-izseljencem v Zedinjenih državah Amerike.

Prosim Vas, dragi gospod Zalar, da to moje pismo sporočite odboru, kakor tudi pismo, ki sem ga pisal uredniku "Ameriške Domovine" ter ga po mogočnosti objavite v našem časopisju.

Prisrčno Vas pozdravlja in spoštuje

Podpis: Konstantin Fotic
Kraljevski poslanik.

Kopija pisma Kr. poslanika pisanega uredniku "Ameriške Domovine" se glasi:

Gospodu Jakobu Debevcu
uredniku "Ameriške Domovine"
Cleveland, Ohio.

15. septembra, 1941.

Spoštovani g. urednik,

V uvodnem članku Vašega cenj. lista od 13. t. m. nemalo me je začudila trditev, "da leži vsota od $1000., ki je bila nabrana ob priliki Jugoslovanskega večera v Clevelandu v banki in se je ne sme dvigniti in poslati trpečim rojakom v staro domovino, dokler tega ne *dovoli jugoslovanski poslanik v Washingtonu.*"

O tej vsoti sem samo izvedel iz poročila g. konzula Dr. Maly-a, ki ga je svojčas objavil v naših časopisih, a potem nisem ničesar več slišal o tem; o tej vsoti meni sploh ni bilo ničesar sporočeno, a še manj sem jaz dal komu navodila o uporabi nabranega denarja.

Nabiranje prispevkov za pomoč od vojne prizadetim državam je urejeno po ameriških zakonih in predpisih, a vporaba teh fondov je prepuščena edino le onim, ki so denar za ta namen nabrali. Že iz tega razloga je vsaka trditev absurdna, da bi jaz zamogel dovoliti ali pa prepovedati uporabo teh fondov za ta ali drugi namen.

Nasprotno pa je res, da sem nekolikokrat potom časopisja apeliral na vse rojake v Združenih Državah Amerike, da povsod in čim več nabirajo za trpeče rojake v zasužnjeni domovini, kakor tudi za naše vojne ujetnike, da bi se njim v neki meri moglo priskočiti v pomoč.

V teh mojih apelih sem tudi opozoril, da se naj pomoč pošilja Ameriškemu Rdečemu križu, da bo denar tudi res uporabljen za one, katerim je namenjen. Ameriški Rdeči križ pa sprejema pomoč samo za vojne ujetnike, a ne za civilno prebivalstvo, ker samo pri vojnih ujetnikih postoji jamstvo, da bo pomoč dodeljena onim, katerim je namenjena, medtem ko za civilno prebivalstvo Rdeči križ ni v stanju in mogočnosti, da nadzoruje razdelitev pomoči.

Zelo bi Vam bil hvaležen, da to moje pismo objavite v Vašem cenjenem listu.

Z odličnim spoštovanjem,

Konstantin Fotic
Kraljevski poslanik.

Pismo poslanika Fotića se vzame na znanje.

(Konec prih.)

DNEVNIK ODKRIVA NAZIJSKE ČINE V RUSIJI

Moskva, sept. 21. (ONA.) — Slavni ruski novelist Elija Ehrenburg piše: Nedavno sem našel, ko sem šel skozi neko vas blizu Troubchevska, katera je bila zopet vzeta iz oblasti Nemcev dva presenetljiva dnevnika, last nazijev, katera, ko sem ju prebral ob brleči sveči, sta me razdražila. Nikdar poprej bi ne verjel, da obstoje taki ljudje na svetu.

Ti dnevniki so zapiski "preobčutljivih turistov", kot nazivlja berlinski list "Voelkischer Beobachter" nemške vojake. Prostak (vojak) Kurt Fuchs, 1. kompanije, 512 pehotnega regimenta, katerega domači naslov je Guben Mueckenberg 2, opisuje:

"Julija 7. ob 2. popoldne smo prišli v mesto Motor. Veliko rdečih jagod. Petdeset žensk in otrok ustreljenih na trgu.

"Julija 14. Rokitno. Zvečer opazoval na trgu 17 let starega fantiča, obsojenega na 25 udarcev. Vse je gledalo. Odšli smo da stvar pregledamo. — Uspeh 60 jajc in slanina.

Še bolj podučen je pa drugi dnevnik korporala Josepha Richter, 4. bataljona 40. regimenta, naslov Feldpost 01797. Ta je pa zares pravi "turist," ki se obnaša, kakor da je na počitnicah in se je prišel v našo deželo z vso vnemo sončit.

"Julija 28. Spal do osmih dopoldne, nato vzel sončno kopel.

"29. julija. Dopoldne se obseval na soncu, nato spal dopoldne. Ob štirih popoldne je prišla polkovna godba. Zelo veselo. Zopet sem enkrat poslušal nemško godbo.

"15. avgusta. Vstal ob osmih, nato vzel sončno kopel.

Ta izletnik, kakor izgleda, je moral rabiti zelo veliko jedi. Niso se zadovoljevali samo s sončnimi kopelmi, ampak so hoteli tudi priboljškov.

"11. avgusta. Vstal ob osmih in se nato sončil dopoldne. Potem zbral skupaj ekspedicijo, da pogledamo za mlekom. Kuhal močnik — dva litra mleka, en kilo zdroba ter nekaj slanine. Močnik se je tako zgostil, da sem zlomil žlico.

"7. julija. Jaz in Matula sva preiskovala v židovskem oddelku mesta, plen 25 jajc in cent sladkorja. Kar iz vreče smo si tlačili sladkor v usta.

"22. julija. Hugo in Emil sta ubila prašiča, katerega smo pojedli. Izvrstna pečenka s cmoki. Žensko smo prisilili, da je za nami počistila.

"24. julija. Danes sem zopet zbral skupaj ekspedicijo da poišče hrane. Pekli smo "chicken pie". Hugo in Emil sta vjela prašiča.

"25. julija. Hofstetter je pojedel vse cmoke. Emil se je preobjedel in je bolan.

Ubogi izletnik Emil — prisiljena ruska hrana mu navsezadnje le ni preveč prijala.

Korporal Richter, ta "preobčitljivi" Nemec ,je sovražil svoje tovariše. V svojem dnevniku z dne 20. junija je zapisal, da "Emil smrdi kot dihur." 15. avgusta je pa zapisal, "tovariši smrde".

Njegov bataljon je trpel ogromne izgube. Dne 9. avgusta je zapisal, da njegov bataljon ni več sposoben se boriti, toliko "izletnikov" je bilo pobitih. Richterjevi prijatelji so pomrli. toda, kaj ga briga, kakor Emilu in Matuli ni mar Richterja.

MED PROPADOM IN REŠITVIJO

Piše: And. Tomec

(Dalje)

Najmanj bi se morali v tem oziru ozirati na nasprotnike. Oni imajo navado včasi nam očitati, da se ne ravnamo dobro po pravilih naše vere. Toda če se mi katoličani bolj slabo ravnamo po pravilih naše vere, nasprotniki se pa še toliko ne, se še sploh nič ravnajo ne. Če mi v eni stvari glede vere ne delamo prav, oni pa v nobeni ne. — Nasprotniki naj torej kar pred svojim pragom pometajo!

Predno zaključim ta članek in začnem pisati naslednjega, v katerem pridem k stvari, zapišem če to le: Če je prav, da o tem in tako pišem, je prav, če pa ni prav, če stvar ni taka, za kakoršno jo jaz imam, če sem v napačnem in v zmoti, je pa zopet prav, naj se mi pa stvar pojasni in zmoto dokaže, da se je iznebim in pridem do spoznanja resnice, da ne bom po nepotrebnem v zmoti, v nevolji in nezadovoljnosti še nadalje trpel, živel in tudi — umrl . . .

7. Zatiranje slovenskega jezika od Slovencev samih. Potujčevanje slovenskih cerkva.

Kako veliko veselje in sreča je bila za naše rojake po onih naselbinah, katere so bile tako srečne, da se je v njih vstanovila slovenska župnija, da so ali bodo tudi oni dobili svojo cerkev in svojega duhovnika, ki jim bo oznanjal besedo božjo in skrbel zanje v dušnem in verskem oziru v njih materinem jeziku. Kdo bi mogel zadostno popisavati veselje in navdušenje naših ljudi, ko so se prvič, ko se je ustanovila ali ustanavljala slovenska župnija, zbrali k slovenski službi božji, ko so prišli skupaj mnogi, ki se že več let niso videli, kako so se pozdravljali, si podajali roke in se povpraševali o tem in onem, kako prijetno so bili razpoloženi, ko so po dolgem času zopet enkrat zaslišali slovensko pridigo, slovensko petje in to bodo od zdaj naprej imeli vsako nedeljo in da jim vsled tega bo od slej življenje v tujini lažje, da jim tujina ne bo več to, kar jim je do slej bila — kot da se je s tem kos domovine za njimi priselil, tako sa jim je zdelo.

Pa ne samo življenje, tudi smrt v tujini, ločitev od sveta in svojih dragih jim bo lažja, ker jim bo slovenska cerkev še v njih zadnjih zemeljskih bojih stala na strani, jih tolažila in bodrila in spremljala na njih zadnji poti k večnemu počitku, ker jim jo bo sladila zavest, da so svojim mlajšim preskrbeli in jim zdaj zapuščajo najboljše, kar so mogli, skupno slovensko ognjišče, slovensko cerkev.

In zdaj to veselje in srečo naših rojakov, oz. nas starejših slovenskih katoliških izseljencev radi dosežene slovenske cerkve na eni strani, primerjajmo z bridkostjo, bolečino, žalostjo in razočaranjem zavednih katoliških Slovencev na drugi strani, če bi jih ta nesreča zadela, da bi zgubili to svojo tako drago slovensko cerkev.

In to se zdaj, žalibog, tudi v resnici dogaja. Mi Slovenci izgubljamo svoje slovenske cerkve. Čimdalj manj so naše, manj slovenske, čimdalj manj se čuje v njih beseda božja in molitev manj slovensko petje v milem nam materinem jeziku in čim dalj bolj se čuje v njih tuja, za mnoge še nerazumljiva beseda...

Vsaj po nekaterih naših naselbinah je več ali manj tako.

Do te žalostne slike, do te zgube slovenskih cerkva, še ni popolnoma prišlo, pa z gotovostjo in naglim korakom prihaja. Vsaj za eno izmed njih vem, ki samo še toliko, da ni slovenska samo po imenu.

Žalibog, da je prišlo v tem oziru tako daleč, da vsled tega kdo izmed nas čuti potrebo takole pisati:

(Dalje prih.

Širite in priporočajte list "Amerikanski Slovenec!"

STALNO DELO
dobi strojni stavec (Linotype Operator) v slovenski tiskarni. Za pojasnilo se obrnite na "Am. Slovenec", 1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

DR. JOHN J. SMETANA
OPTOMETRIST
Pregleduje oči in predpisuje očala
23 LET IZKUŠNJE
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 0523
Uradne ure: vsak dan od 9. zjutraj do 8:30 zvečer.

ZLATA KNJIGA

ki smo jo izdali za petdesetletnico

"Amerikanskega Slovenca"

je s stališča slovenske zgodovine in drugače nadvse zanimiva knjiga. Vsaka slovenska hiša bi jo naj imela v svoji hiši. Naročite jo, stane samo ---------- 50c

Kdor pa želi naročiti tudi Spominsko knjigo ki je bila izdana za štiridesetletnico "Amerikanskega Slovenca" pred desetimi leti, katerih imamo še nekaj na roki, tak dobi obe skupaj, to je Spominsko knjigo od 40 letnice in sedanjo Zlato knjigo, obe za samo ------ 75c

Naročila sprejema:

Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 W. Cermak Road, Chicago, Illinois

NAJVEČJI "LETEČI ČOLN" SPUŠČEN NA VODO

Ob navzonosti tisočerih gledalcev je bil nedavno spuščen iz tovarne na Middle River, Md., nov orjaški aeroplan, o katerem se trdi, da je največji "leteči čoln" na svetu. Preko kril meri to letalo, ki ga kaže gornja slika, 200 čevljev ter lahko leti v Evropo in nazaj brez vmesnega postanka in more pri tem voziti celih 150 mož. Njega gradba je stala dva in pol milijona dolarjev ter je zdaj last vojne mornarice.

"NA INDIJO"

— ZGODOVINSKI ROMAN —

Ruski spisal G. P. Danilevski
Preložil Al. Benkovič

Car in spremstvo stopijo na ulico ter zasedejo pripravljene konje. Vsi so šli iz mesta. Tam je pri pezniški hiši stalo mestno načelništvo, livarji, kovači in ruski gardemarini.

— Zdravo, mladci! — je rekel Peter gojencem, stopajoč z belega, visokega frizlandskega konja. Ti so mu odgovorili z gromkim "vivat".

— Ste se li vsega naučili, zaradi česar ste bili poslani semkaj? — je vprašal car, hodil okrog gardemarinov in jim zrl v mlade, zagorele, nekaj plahe in nemirne, nekaj smele in breskrbno-odkrite obraze.

— Premilostivi gosudar! — je počel najstarejši izmed gojencev, beli, polnoličnі in neokretni gardemarin Tuvalkov zmedeno, a vendar zgovorno. Pokleknil je na eno koleno in govoril, kar se je bil očividno že prej naučil: — Potrudili smo se, kolikor je bilo v naših močeh; a oprosti, batjuška, ne moremo se pohvaliti, da bi se bili vsemu priučili in vse zmagali . . .

Peter se je nasmehnil in opazil, da sta iz čete gojencev gledali tudi dve dobrodušni, veseli očesi. Bil je to širokopleč, plavolas in visok mladec, z lokavo in nekoliko privihano gornjo ustnico.

— Treba se je truditi, — je odgovoril Peter govorniku in slekel rokavico z desne, močno zagorele roke: — vidite, bratje, jaz sem vaš car, a tudi jaz imam na rokah hude žulje . . . In vse to zavoljo tega, da sem drugim za vzgled in si dobim dostojnih pomočnikov in slug domovini. Marsikaj vas čaka — pripravljamo pot v Indijo . . .

Tuvalkov je razumel in poljubil carju ponujeno roko.

— Vstani in odgovarjaj mi prvi, — mu je rekel car: — Ne boj se, govori, kar znaš in povej, v čem nisi podkovan. Gospoda, — se je obrnil k livarjem: — izprašujte!

Pričel se je izpit s pomočjo tolmača.

Gojenci so si ogledali in razlagali livnico, zidavo plavilnih peči in kalupov, razna orodja, lafete, topove in rude. Iz livnice so šli na ladjarnico, kjer se je vršilo izpraševanje o zidavi trdnjav, podkopov in razstrelb ter o mornarski vedi nad obrazci iz gline narejenih utrdeb in nad dokončano, ravnokar posmoljeno, velikansko okeansko ladjo.

Car je bil zadovoljen z ustnim delom izpita. Tekutjevu in Jurlovu se je povedalo, da jima je pričakovati časti in povišanja v činu, ako se tudi ostalemu pokažeta tako vešča — "in posebno v merjenju s topovi in streljanju za poskušnjo."

— Zdaj, gospoda, pa na polje! — je rekel Peter: — je li vse pripravljeno?

Car, Kurakin, tuji gledavci in spremstvo z učenci so krenili iz mestnega ozidja. Tam so stali na prostrani poljani za streljanje pripravljeni topovi od litega železa in medenine. V dalji je bilo videti na dolgem žoltem nasipu nekoliko tarč.

Idoč k topovom je Peter izročil Zotovu svoj potni daljnogled.

— Naravnaj ga, — je ukazal: — a čuj, kje je tisti učenec, ki ti je prvi odtod prinesel vest o Dunji?

Kasatkin, ki je deset korakov odtod ravnal odkazani mu čudni topokljuni top, je od besede do besede slišal, kaj je Konon odgovoril carju.

— Tisti, ki je potoval s svinjami? — je vprašal Peter oziraje se in je končno po nekih potezah spoznal v možatem, postavnem mladcu bivšega gojenca moskovske mornarske šole: — razcvel tulipan! A kako je z učenjem?

Pričelo se je streljanje za poskušnjo.

Car, obkrožen od tujih dostojanstvenikov in topničarjev, je gledal s holmca skozi daljnovid. Streljali so v bele in črne ščite, v stolpe in leseno podobo ladje. Streli so večjidel leteli čez. Prvih deset gojencev ni zadelo; le eden od strelov Jurlova je rahlo zadel stolpov vrh.

— Babe, tepci! — je godrnjal Peter, nevoljno gledajoč gojence: — iz oči jim še gleda pijanost . . . Videl Branntwein truhken! — se je obrnil k Holandcem, videč, kako se vljudno in porogljivo nasmehujejo.

Zotov je stal tu napol živ, napol mrtev.

— Kaj se treseš kot bojazljivec! — je zakričal Peter, stopivši k zardelemu, plašnemu Tuvalkovu: — Si li pozabil šteti? Nuj, streljaj v ladijno tarčo!

Kratkovidni Tuvalkov je bil nazadnje ves zmešan. Naravnal je top, zamižal in pritaknil zažigalnico. Strel je zagrmel. Naboj je razril zemljo na pol pota do nasipa, dvignil oblak prahu in zletel daleč onkraj cilja.

— Tu jih imaš, tepce! — je zakričal car nad Zotovom: — veseli se jih! Kaj si počel z njimi?

— Plahi so, Vaše Veličanstvo . . .

— Takrat pa niso bili plahi, ko so vetrnjačili in s Francozinjami zapravljali rublje? Nagulili so se o ulivanju topov in podkopavanju, tudi gradbo trdnjav, — z zažigalnikom pa ti tepec stoji tukaj in meri v nebo . . .

— No, ti govedina! — se je obrnil Peter h Kasatkinu: — na tebi je vrsta . . . ali ne boš rešil onih tepcev in nevedneževv?

Kasatkin je videl splošno težko pobitost in jezo carjevo. Smilil se mu je debeli, skoro jokajoči dobričina Tuvalkov, vsled neuspeha preplašeni tovariši in bledi Zotov, ki je bil v strahu in trepetu podoben mlademu, bednemu otroku. A čudno, Aleksej je bil navidez popolnoma miren; kakor se je pozneje spominjal, je celo mislil na čisto druge stvari. V njegovih praznično ubranih mislih so se vrstile razne svetle slike; v duši mu je zvenelo in pelo nekaj dražestnega.

— Desni ščit! se je oglasilo z griča srdito povelje carjevo.

Kasatkin je počenil, brskal pri zažigalnici, naravnal zarjaveli top na ščit ter sprožil: ščit se je preobrnil.

— Levi ogel stolpa! se je oglasilo z griča isto povelje.

V daljavi je nekaj s šumom zabobnelo. Od zgoraj in od strani so se usule treske. Nad stolpičem je zaplapolalo bandero zmage.

Kasatkin je znova nabil top in čakal. Za hip je vse umolknilo okrog njega. Car in Holandci so se očividno posvetovali.

"Jadro na jadrnici!" se je razlegal skoroda Alekseju pri ušesih oživljeni glas carjev.

Kasatkin se je hitro zavedel. Lice mu je bilo potno, oči so mu gorele. Snel si je triogelnik ter si popravil lase.

— Hitreje! hitreje! so šepetali tovariši.

Aleksej je znova naravnal top, a zdajci je občutil grozen skoroda otročji strah. Ta hip mu je, kdo ve zakaj in kako, prišla na misel prepita ,temna, poletna noč, ko je s tolpo razposajencev stražniku izpred nosa odpeljal top ter ustrelil z njim v mrtvi tišini na seinskem mostu.

(Dalje prih.)

VESTI — DOMOVINI

(Nadaljevanje s 1. strani)

prišli v Beograd in posekali drevesa v javnem drevoredu. Tudi s prehrano je hudo. Vsak dan postajajo pred beograjskimi mesarijami in prodajalnami živil dolge vrste ljudi.

Budimpešta, 24. okt. UP— Madžarska poročevalna družba INB poroča iz Zagreba, da je hitri sod v Osijeku obsodil na smrt osem ljudi, med njimi tri žene, zaradi nošenja orožja in "komunizma". Dva žida in štiri židovke, obsojene iz istih razlogov, so danes ustrelili.

—o—

"Neodvisna" ima svojega konzula v Splitu

Da je Dalmacija zares sestavni del "neodvisne" dokazuje najbolj dejstvo, da ima "neodvisna" v Spiltu svojega—konzula! Mislim da vsakdo ve, da nobena država nima, ker ga ne potrebuje, svojega diplomatskega ali konzularnega predstavnika — v svoji lastni državi, doma! Ta konzul v Splitu za masten denar pritiska vizume na potne liste, čeprav ti vizumi nič ne veljajo in imajo potniki samo sitnosti zaradi njih, razen če potujejo v Nemčijo, Italijo ali v "neodvisno".

—o—

"ŠIRITE AMER. SLOVENCA"

Listen to
PALANDECH'S RADIO BROADCAST
Featuring a Program of
YUGOSLAV FOLK MUSIC
Every Saturday, 1 to 2 P.M.
STATION *WHIP*
1520 kilocycles (Top of the Dial)

POMANJKANJE FARMARSKIH DELAVCEV

Chicago, Ill. — Uradniki pojedelske administracije napovedujejo, da bo prihodnje leto resno pomanjkanje farmarskih delavcev, ter so podvzeli korake za kako odpomoč v tem oziru. Že letos se je to pomanjkanje občutilo.

—o—

V NEMČIJI IMAJO "TEMNE GREŠNIKE"

Berlin, Nemčija. — V mestu Sarou, kakih 100 milj daleč od tukaj, se je pričela tamkajšnja policija posluževati nove metode, da prisili meščane k temu, da bodo bolj pazljivi pri ponočnem zatemnjevanju svojih hiš. Kršitelje namreč proglasi za nekake "temne grešnike" in jih osramoti pred javnostjo. Kjer se iz kake hiše posveti kak žarek luči skozi zagrinjalo pri oknu, se na hišna vrata pribije velik napis: "Ta hiša je slabo zatemnjena", in napis ostane tamkaj, dokler se kršitelj ne poboljša.

—o—

NEMČIJA SE NE OZIRA NA PROTESTNE NOTE

Mexico City, Mehika. — Nemška vlada je jasno pokazala, da se ne bo ozirala na razne note tujezemskih držav, v katerih izražajo proteste proti ubijanju talcev. Mehika ji je poslala tako protestno noto, toda dobila je sledeči odgovor: "Nemčija ni razpoložena, da bi sprejemala ustmene ali pismene izjave od drugih držav glede represalij za umore članov nemške armade." K temu je dostavljeno, da na kake nadaljnje note Mehika ne bo dobila odgovora.

—o—

Predstavite vašim prijateljem "Amer. Slovenca" in jim ga priporočite, da se nanj naroče!

Jacob Gerend Furniture Co.
704-706 North 8th Street, Sheboygan, Wis.
Telefon: 85 — Res. 4080-W
Priporočamo naš pogrebni zavod. Dobite nas podnevi in ponoči. Imamo tudi vsakovrstno pohištvo po zmernih cenah.

Kje se Nemci in Rusi vojskujejo
To lahko sledite na zemljepisu
PRIROČNEM ATLASU V NOVI IZDAJI

Zdaj, ko divja po raznih delih sveta vojska vsakega čitatelja zanima, kje so ti kraji, kje so njih meje, itd. Vse to dobite v zelo zanimivem ATLASU v novi izdaji, ki je izšel te dni. Ta Atlas pošljemo naročnikom za zelo nizko ceno.

Atlas ima velikost 9½x12.
Vsebuje sledeče zanimivosti:
S platnicami vsebuje 52 velikih strani;
— barvanih zemljevidov tujih držav in posebno stran na kateri je 56 zastav raznih držav in narodov.
45 slik iz vseh raznih krajev sveta, ki kažejo razna mesta, pokrajine in ljudi raznih krajev.
Najnovejši zemljevid kaže ves svet in tudi:
Kako sta Rusija in Nemčija razdelila Poljsko; italijansko osvojitev Albanije; priključitev Čehoslovaške k Nemčiji; novo finsko-rusko mejo; okupacijo Besarabije po Rusih; odstop Dobrudže Bulgarom in odstop ozemlja Madžarom od strani Rumunije.
Zanimiva je statistična tabela zadnjega ljudskega štetja in zraven tabela še iz leta 1930, tako da vsak lahko vidi razliko v številu prebivalstva med letom 1930 in 1940 po ameriških mestih, ki imajo 11,000 ali več prebivalcev.
Ima tudi tabelo vseh glavnih mest vseh držav po svetu, z označbo prebivalstva in z označbo zemeljske površine za vsako pokrajino ali deželo.
Zemeljski in solnčni sistem; planeti, razdalja med njimi; njih obseg, itd.
Označba razdalj med kontinenti, njih zemeljska površina, površina morja in voda, itd.
Svetovni oceani in morja.
Jezera in notranja morja.
Največje reke in kanali na svetu.
Glavni otoki in otočja na svetu, njih obseg, itd.
Glavne gore na svetu z označbo višine in še druge zanimivosti.

Ta zemljevid stane SAMO 35 CENTOV
Za naročilo zemljevida lahko pošljete denar v gotovini ali v znamkah po 3c ali 2c ali pa v Money Ordru.

Izrednost tega zemljevida je,
da se sam izpopolnuje in popravlja. Kupon, ki je zraven v Atlasu je treba izpolniti in poslati izdajatelju zemljevida, kakor na njem označeno in to vam daje pravico, da dobite pozneje dodatne zemljevide, na katerih bodo pozneje označene nove meje med vojskujočimi se državami, kakor že bodo določene in premenjene po sedanji vojni.

Naročila za ta Atlas sprejema
Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Pisano polje

J. M. Trunk

Neravno tega je bilo precej prerekanja, kako je z religijo v Sovjetiji. Odmevi še niso povsem utihnili. V sršenovo gnezdo pa je dregnil naš predsednik Roosevelt s svojim zadnjim govorom, kjer je rekel, da ima v rokah dokument, da hočejo naziji zatreti vsako religijo, prav kakor so se pri tem zaganjali zadnja leta boljševiki in še nikakor niso opustili tega jurišanja.

Zdaj bi šlo za to, kako je pri religiji v nazijskem načrtu in pri "novem redu". Naziji tajijo, da bi obstajal kak takšen dokument. Ali je Roosevelt nasedel? Laška trobenta, Gayda, je priskočil nazijem na pomoč, kakor pri "sodelovanju", pač naravno, in Gayda trdi in zavija oči, da je v Nemčiji religija bolj svobodna, kakor je pri nas v Ameriki. Viš, kako baje je.

Well, religija je tudi, če kdo časti kakega Kiclipuzlija, ali ima v časteh kakega Wotana, in pri religiji na Wotana bodo naziji še fanatično verni ali religijozni.

Stvar je ista pri nazijih in pri boljševikih. Oba trdita, da je religija svobodna. Seve, seve. Religija je človeška zavest odvisnosti od višjega bitja. Objekt takega bitja je lahko Kizlipuzli, in to je objektivna zmota, ampak religija je tudi to, in te in take zavesti pač nihče ne more človeku iztrgati iz srca. Ako nazij ali boljševik trdi, da je religija svobodna, je pri tem precej hinavščine, precej pa tudi resnice. Oba priznata svobodo, ker te svobode ne moreta izruvati iz src.

Drugo pa je, in tu je point, kako se religija udejstvuje, in tu naletimo na organizirano religijo. Pri svobodni religiji gre za udejstvovanje religije, in tu ni nobene svobode, ne pri nazijih, ne pri boljševikih, ako so boljševiki še vedno na istem stališču.

Ni treba nobenega dokumenta, dejstva so jasna, in vsako sklicevanje na svobodno religijo je zbeganje in še hudo hinavsko zavijanje oči, ko voda v grlo teče.

*

Amerika je Fince malo štoknila pod nos. Saj res. Zadnjo salamojstko (to je puška, ki okoli hriba nese) jim je Amerika prodala, da morajo amerikanski vojaki na manevrih rabiti lesene romete, Finci so tudi plačali slava jim, ampak tisti Finci ščipajo ruskega medveda z obilnim amerikanskim in angleškim orožjem, in v Moskvi se je veter zasukal, in baje gre zdaj v Moskvo amerikansko orožje, in če je to res, kapa še ni resnica, se bori amerikansko orožje zoper amerikansko orožje, kar je zopet "amerikanska roba", ker doma sukajo vojaki punce, ko manjka sabelj ali vsaj pušk.

Ampak tisto amerikansko štokanje pod nos je štoknilo pod nos še bolj Nemce. Taka predrznost. Prva rasa, pa jo pod nos! Nekdo hudo odpira široka prusovska usta do ušes proti Washingtonu. Vidi se gangsterje in samo Jude in samo judovsko predrznost. Well, pod nos je pač hudo štoknilo, ko so v Berlinu edini zaščitniki(!) malih narodov na mirodvoru, ampak tista o amerikanskih gangsterjih in Judih, ki bodo kmalu edini Amerikanci, pa ni ravno iz trte zvita. Gangsterov kar mrgoli in biljoni za "orožje" so bolj za judovske žaklje. Resnici odprto pot!

*

Vest iz Beograda. Zvrnil se je nemški vojak, en sam vojak. Kako ne vem. Kri zavre. Ampak zvrnilo se je 200 "komunistov in Judov". Kakšna utegne biti "Zedinjena Evropa"? Tudi pri tem kri ni voda, dasi bi jaz rad videl, ki bi mogla kri postati voda, pa ne bo postala.

—o—

Katoličani so tako močni, kakor je močno njihovo katoliško časopisje.

IZREDNA PRILIKA

za ljubitelje lepega povestnega berila se nudi samo za nedoločen čas, ko je na izredni razprodaji krasna knjiga 416 strani, ki vsebuje krasno povest

'Ena božjih Cvetk'

stane po redni ceni $1.00, zdaj za nedoločen čas na razprodaji samo

50 centov

V zalogi je le omejeno število teh knjig, sezite po nji takoj, zdaj, ko je vam na razpolago za polovično ceno.

Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 W. Cermak Road, Chicago, Illinois

Učbenik Angleškega jezika
Vsebuje SLOVNICO in kratek SLOVAR.
Zelo praktična knjiga. Žepne oblike.

TA NOVI SLOVAR
ima posebno poglavlje o ameriški angleščini. Slovar je priredil in sestavil znani profesor J. Mulaček, ki je bival več let v Ameriki. — Knjiga ima 295 strani.

CENA:
Trdovezan v platno....$1.50
Broširan mehko.....$1.25

Naročila s potrebnim zneskom je poslati na:
Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 W. Cermak Road, Chicago, Illinois

S prijateljem po svetu

Dober zanimiv list, ki daje pouk, je najboljši človekov prijatelj. Dober list bogati človekovo znanje. Dober zanimiv list dela vam tovarištvo ob dolgih zimskih večerih. Tak list bote imeli, če si naročite družinski mesečnik

NOVI SVET 1849 West Cermak Road, Chicago, Illinois

STANE LETNO SAMO $2.00 — NAROČITE SI GA ŠE DANES!